

11
HÛD SÛRESİ

Mekke döneminde inmiştir. 123 âyettir. Sûre, adını içinde söz konusu edilen Hûd peygamberden almıştır. Sûrede başlıca tevhit, peygamberlik, öldükten sonra dirilme ve ceza konuları ele alınmakta ve bunlar bazı peygamberlerin kıssalarıyla desteklenmektedir.

Bismillâhirrahmânirrahîm.

1, 2. Elif Lâm Râ.[1] Bu Kur'an; âyetleri, hüküm ve hikmet sahibi (bulunan ve her şeyden) hakkıyla haberdar olan Allah tarafından muhkem (eksiksiz, sağlam ve açık) kılınmış, sonra da Allah'tan başkasına kulluk etmeyesiniz diye ayrı ayrı açıklanmış bir kitaptır. (De ki:) "Şüphesiz ben size O'nun tarafından gönderilmiş bir uyarıcı ve müjdeleyiciyim."

3. Rabbinizden bağışlanma dileyin, sonra da O'na tövbe edin ki sizi belirlenmiş bir süreye (ömrünüzün sonuna) kadar güzel bir şekilde yararlandırsın ve her fazilet sahibine faziletinin karşılığını versin. Eğer yüz çevirirseniz, ben sizin adınıza büyük bir günün azabından korkuyorum.

4. Dönüşünüz ancak Allah'adır. O, her şeye hakkıyla gücü yetendir.

5. İyi bilin ki onlar, O'ndan gizlenmek için kalplerindeki düşmanlığı gizliyorlar. Yine iyi bilin ki (görülmesinler, duyulmasınlar diye) örtülerine büründükleri zaman bile Allah onların gizlediklerini de açığa vurduklarını da bilir. Çünkü O, göğüslerin özünü (kalplerde olanı) hakkıyla bilendir.

---

1 . Bu harflerle ilgili olarak Bakara sûresinin ilk âyetinin dipnotuna bakınız.

6. Yeryüzünde hiçbir canlı yoktur ki, rızkı Allah'a ait olmasın. Her birinin (dünyada) duracakları yeri de, (öldükten sonra) emaneten konulacakları yeri de O bilir. Bunların hepsi açık bir kitapta (Levh-i Mahfuz'da yazılı)dır.

7. O, hanginizin amelinin daha güzel olacağı konusunda sizi imtihan için, henüz Arş'ı[2] su üstünde iken gökleri ve yeri altı gün içinde (altı evrede) yaratandır. Böyle iken "Ölümden sonra şüphesiz diriltileceksiniz" desen, inkârcılar "Mutlaka bu, apaçık bir büyüdür" derler.

8. Andolsun, biz onlardan azabı belirli bir süreye kadar geciktirsek, o zaman da mutlaka "Onu ne alıkoyuyor?" derler. İyi bilin ki, azap onlara geleceği gün, kendilerinden bir daha uzaklaştırılmaz ve alay etmekte oldukları şey, kendilerini çepeçevre kuşatmış olur.

9. Eğer insana tarafımızdan bir rahmet (nimet) tattırır da, sonra bunu ondan çekip alırsak, şüphesiz o ümitsiz ve nankör oluverir.

10. Ama kendisine dokunan bir sıkıntıdan sonra, ona bir nimet tattırırsak mutlaka, "Kötülükler benden gitti" diyecektir. Çünkü o, şımarık ve böbürlenen biridir.

11. Ancak sabredip salih amel işleyenler böyle değildir. İşte onlar için bağışlanma ve büyük bir mükâfat vardır.

12. (Ey Muhammed!) Belki de sen, (müşriklerin) "Ona bir hazine indirilseydi veya beraberinde bir melek gelseydi ya!" demelerinden dolayı sana vahyolunanlardan bir kısmını göz ardı edeceksin ve o yüzden göğsün daralacak. Fakat sen, ancak bir uyarıcısın. Allah ise her şeye vekildir.[3]

---

2 . *"Arş" kavramıyla ilgili olarak ayrıca bakınız: A'râf sûresi, 54. âyet.*

3. *Müşrikler, "Muhammed madem peygamberdir, o halde niçin geçim sıkıntısı çekiyor. Gökten kendisine bir hazine indirilse yahut peygamberliğini ispat edecek bir melek*

13. Yoksa "onu (Kur'an'ı) uydurdu" mu diyorlar? De ki: "Eğer doğru söyleyenler iseniz, haydi Allah'tan başka gücünüzün yettiklerini de (yardıma) çağırıp, siz de onun gibi uydurma on sûre getirin."[4]

14. Eğer size (bu konuda) cevap veremedilerse, bilin ki o (Kur'an) ancak Allah'ın ilmiyle indirilmiştir ve O'ndan başka hiçbir ilâh yoktur. Artık müslüman oluyor musunuz?

15. Kim yalnız dünya hayatını ve onun zinetini isterse, biz onlara yaptıklarının karşılığını orada tastamam öderiz. Orada onlar bir eksikliğe uğratılmazlar.

16. İşte onlar, kendileri için âhirette ateşten başka bir şey olmayan kimselerdir. (Dünyada) yaptıkları şeyler, orada boşa gitmiştir. Zaten bütün yapmakta oldukları da boş şeylerdir.

17. Rabbi katından açık bir delile dayanan kimse, yalnız dünyalık isteyen kimse gibi midir? Kaldı ki, bu delili Rabbinden bir şahit (Kur'an) ve bir de ondan (Kur'an'dan) önce bir önder ve bir rahmet olarak (indirilmiş olan) Mûsâ'nın kitabı (Tevrat) desteklemektedir.[5] İşte bunlar ona (Kur'an'a) inanırlar. Gruplardan her kim onu inkâr ederse, ateş onun varacağı yerdir. Ondan hiç şüphen olmasın. Şüphesiz o, Rabbin tarafından (bildirilmiş) gerçektir. Fakat insanların çoğu inanmazlar.

---

gelse ya" şeklindeki alaylı ifadelerde bulunuyorlar, Hz. Peygamberi sıkıştırmaya çalışıyorlardı. Ayette ve devamındaki ayetlerde yüce Allah, zor durumda kalan Resulün, müşriklerin putlarını hedef alan ayetler gibi birtakım ayetlerin tebliğini erteleme ihtimaline karşı onu uyarmakta ve desteklemektedir.

4. *Ayet hakkında açıklama için Bakara sûresi 24. ayetin dipnotuna bakınız.*

5. *Tefsir bilginlerine göre burada sözü edilen delil akıldır. Buna göre âyette, aklını gereği gibi kullanan ve bu sayede Allah'ın varlığına ve birliğine inanan kimse ile, her şeyi dünya hayatından ibaret kabul edip fıtrata aykırı olarak, inkâr yoluna sapan kimselerin bir olmadığı; üstelik insanın doğru bir inanca sahip olma yolunda aklıyla baş başa bırakılmayıp, aklın ilâhî vahiyle de desteklendiği vurgulanmış olmaktadır.*

18. Kim Allah'a karşı yalan uydurandan daha zalimdir? İşte bunlar, Rablerine arz edilecekler ve şâhitler de, "Rablerine karşı yalan söyleyenler işte bunlardır" diyeceklerdir. Biliniz ki, Allah'ın lâneti zalimler üzerinedir.

19. Onlar (halkı) Allah yolundan alıkoyan ve onu eğri ve çelişkili göstermek isteyen kimselerdir. Hem de onlar ahireti inkâr edenlerin ta kendileridir.

20. Onlar yeryüzünde (Allah'ı) âciz bırakabilecek değillerdir. Onların Allah'tan başka sığınabilecekleri bir yardımcıları da yoktur. Azap onlar için kat kat artırılacaktır. Çünkü onlar (gerçekleri) işitmeğe tahammül edemiyorlar, hem de görmüyorlardı.

21. İşte bunlar, kendilerini ziyana uğratan kimselerdir. Uydurmakta oldukları şeyler de kendilerini yüz üstü bırakıp kaybolup gitmiştir.

22. Şüphesiz bunlar ahirette en çok ziyana uğrayanlardır.

23. İman edip, salih ameller işleyen ve Rablerine gönülden bağlananlara gelince, işte onlar cennetliklerdir. Onlar orada ebedî kalacaklardır.

24. Bu iki zümrenin durumu, kör ve sağır ile gören ve işiten kimseler (in durumu) gibidir. Bunların durumları hiç birbirlerine denk olur mu? Hâlâ düşünmez misiniz?

25. Andolsun, biz Nûh'u kavmine peygamber olarak gönderdik. Onlara şöyle dedi: "Ben sizin için apaçık bir uyarıcıyım."

26. "Allah'tan başkasına ibadet ve kulluk etmeyin. Doğrusu ben sizin adınıza elem dolu bir günün azabından korkuyorum."

27. Kavminin inkâr eden ileri gelenleri, "Biz, senin ancak bizim gibi bir insan olduğunu görüyoruz. İlk bakışta sana uyanların da ancak en aşağılıklarımızdan ibaret olduğunu görüyoruz. Sizin bize karşı herhangi bir üstünlüğünüzü de görmü-

yoruz. Aksine sizin yalancı kimseler olduğunuzu sanıyoruz" dediler.

28. Nûh dedi ki: "Ey Kavmim! Söyleyin bakalım; şâyet ben Rabbimden gelen apaçık bir delil üzerinde isem ve O, kendi katından bana bir rahmet vermiş de siz ona karşı kör kalmışsanız, onu istemediğiniz hâlde, biz sizi ona zorlayacak mıyız?"

29. "Ey kavmim! Buna karşı ben sizden herhangi bir mal da istemiyorum. Benim mükâfatım ancak Allah'a âittir. Ben o iman edenleri (teklifinize uyarak) kovacak da değilim. Çünkü onlar Rablerine kavuşacaklardır. Fakat ben sizin bilgisizce davranan bir toplum olduğunuzu görüyorum."

30. "Ey kavmim! Eğer ben onları kovarsam, beni Allah'tan kim koruyabilir? Hiç düşünmüyor musunuz?"

31. Size ben, "Allah'ın hazineleri yanımdadır", demiyorum; gaybı da bilmem. "Ben bir meleğim" de demiyorum. Sizin hor gördüğünüz kimseler için, "Allah, onlara asla hiçbir hayır vermez" de diyemem. Allah, onların içlerindekini daha iyi bilir. Böyle bir şey söylersem, o zaman ben gerçekten zâlimlerden olurum.

32. Dediler ki: "Ey Nûh! Bizimle tartıştın ve tartışmayı uzattın. Eğer doğru söyleyenlerden isen, haydi kendisiyle bizi tehdit ettiğin azabı getir."

33. Nûh dedi ki: "Onu size, dilerse ancak Allah getirir ve siz (Allah'ı) âciz bırakamazsınız."

34. Ben size öğüt vermek istesem de, eğer Allah sizi azdırmak istemişse, öğüdüm size fayda vermez. O, sizin Rabbinizdir ve O'na döndürüleceksiniz.

35. (Ey Muhammed!) Yoksa "Onu (Kur'an'ı) kendisi uydurdu" mu diyorlar? De ki: "Eğer onu uydurmuşsam, suçum bana

âittir. Ben de sizin işlemekte olduğunuz suçlardan uzağım."

36. Nûh'a vahyolundu ki: "Kavminden daha önce iman etmiş olanlardan başka, artık hiç kimse iman etmeyecek. O hâlde, onların yapmakta oldukları şeylerden dolayı üzülme."

37. "Gözetimimiz altında ve vahyimize göre gemiyi yap. Zulmedenler hakkında bana bir şey söyleme. Çünkü onlar suda boğulacaklardır."

38. (Nûh) gemiyi yapıyordu. Kavminden ileri gelenler her ne zaman yanına uğrasalar, onunla alay ediyorlardı. Dedi ki: "Bizimle alay ediyorsanız, sizin bizimle alay ettiğiniz gibi biz de sizinle alay edeceğiz."

39. Artık, geldiği kimseyi rezil eden azabın kime geleceğini, kimin üzerine sürekli bir azabın ineceğini ileride anlayacaksınız.

40. Nihayet emrimiz gelip, tandır kaynamaya başlayınca (sular coşup taşınca) Nûh'a dedik ki: "Her cins canlıdan (erkekli dişili) birer çift, bir de kendileri hakkında daha önce hüküm verilmiş olanlar dışındaki âilen ile iman edenleri ona yükle." Ama, onunla beraber sadece pek az kimse iman etmişti.[6]

41. (Nûh), "Binin ona. Onun yüzüp gitmesi de durması da Allah'ın adıyladır. Şüphesiz Rabbim çok bağışlayandır, çok merhamet edendir." dedi.

42. Gemi, dağlar gibi dalgalar arasında onları götürüyordu. Nûh, ayrı bir yere çekilmiş olan oğluna, "Yavrucuğum, bizimle beraber sen de bin, inkârcılarla birlikte olma" diye seslendi.

43. O, "Ben, kendimi sudan koruyacak bir dağa sığınacağım" dedi. Nûh, "Bugün Allah'ın rahmet ettikleri hariç, O'nun azabından korunacak hiç kimse yoktur" dedi. Derken arala-

---

6 . *Aynı olayla ilgili olarak Mü'minûn sûresinin 27. âyetine bakınız.*

rına dalga giriverdi de oğlu boğulanlardan oldu.

44. "Ey yeryüzü! Yut suyunu. Ey gök! Tut suyunu" denildi. Su çekildi, iş bitirildi. Gemi de Cûdî'ye oturdu ve "Zalimler topluluğu, Allah'ın rahmetinden uzak olsun!" denildi.

45. Nûh, Rabbine seslenip şöyle dedi: "Rabbim! Şüphesiz oğlum da âilemdendir. Senin va'din elbette gerçektir. Sen de hükmedenlerin en iyi hükmedenisin."

46. Allah, "Ey Nûh! O, asla senin âilenden değildir. Onun yaptığı, iyi olmayan bir iştir. O hâlde, hakkında hiçbir bilgin olmayan şeyi benden isteme. Ben, sana cahillerden olmamanı öğütlerim" dedi.

47. Nûh, "Rabbim! Şüphesiz ben senden hakkında bilgim olmayan şeyi istemekten sana sığınırım. Eğer beni bağışlamaz ve bana acımazsan, şüphesiz ziyana uğrayanlardan olurum" dedi.

48. Ona denildi ki: "Ey Nûh! Sana ve seninle birlikte bulunanlardan birçok ümmete bizden esenlik ve bereketlerle (gemiden) in. Daha birtakım ümmetler de olacak ki, biz onları (dünyada) yararlandıracağız. Sonra da bizden kendilerine elem dolu bir azap dokunacak."

49. İşte bunlar, sana vahyettiğimiz gayb haberlerindendir. Bundan önce onları ne sen biliyordun, ne de kavmin. O hâlde sabret. Çünkü (iyi) sonuç, Allah'a karşı gelmekten sakınanların olacaktır.

50. Âd kavmine de kardeşleri Hûd'u gönderdik. Hûd, şöyle dedi: "Ey kavmim! Allah'a kulluk edin. O'ndan başka sizin hiçbir ilâhınız yoktur. Siz, sadece iftira ediyorsunuz."

51. "Ey kavmim! Ben buna karşı sizden bir ücret istemiyorum. Benim ücretim, ancak beni yaratana âittir. Hâlâ aklınızı kullanmayacak mısınız?"

52. "Ey kavmim! Rabbinizden bağışlanma dileyin, sonra O'na tövbe edin ki, üzerinize bol bol yağmur göndersin ve gücünüze güç katsın. Günahkârlar olarak yüz çevirmeyin."

53. Dediler ki: "Ey Hûd! Sen bize açık bir mucize getirmedin. Biz de senin sözünle ilâhlarımızı bırakacak değiliz. Biz sana iman edecek de değiliz."

54. **54, 55.** Biz sadece şunu söyleriz: "Seni, ilâhlarımızdan biri fena çarpmış." Hûd, dedi ki: "İşte ben Allah'ı şâhit tutuyorum. Siz de şâhit olun ki, ben sizin Allah'ı bırakıp da O'na ortak koştuğunuz şeylerden uzağım. Haydi hepiniz toptan bana tuzak kurun, sonra da bana göz açtırmayın."

56. "İşte ben, hem benim, hem sizin Rabbiniz olan Allah'a dayandım. Yeryüzünde bulunan hiçbir canlı yoktur ki, Allah, onun perçeminden tutmuş olmasın.[7] Şüphesiz Rabbim dosdoğru bir yol üzerindedir."

57. "Eğer yüz çevirirseniz; bilin ki ben, benimle gönderileni size tebliğ ettim. Rabbim (dilerse) sizden başka bir kavmi sizin yerinize getirir ve siz O'na bir zarar veremezsiniz. Şüphesiz Rabbim, her şeyi koruyup gözetendir."

58. Helâk emrimiz gelince, Hûd'u ve beraberindeki iman etmiş olanları, tarafımızdan bir rahmetle kurtardık. Onları ağır bir azaptan kurtardık.

59. İşte Âd kavmi! Rablerinin âyetlerini inkâr ettiler. O'nun peygamberlerine karşı geldiler ve inatçı her zorbanın emrine uydular!

60. Onlar, hem bu dünyada, hem de kıyamet gününde lânete uğratıldılar. Biliniz ki Âd kavmi, Rablerini inkâr etti. (Yine) biliniz ki Hûd'un kavmi Âd, Allah'ın rahmetinden uzaklaştı.

---

7. *Âyetin bu kısmında, bütün canlıların, Allah'ın kudret ve iradesi altında bulunduğu, mecazî bir anlatımla dile getirilmektedir.*

61. Semûd kavmine[8] de kardeşleri Salih'i peygamber gönderdik. Dedi ki: "Ey kavmim! Allah'a kulluk edin. Sizin O'ndan başka hiçbir ilâhınız yok. O, sizi yeryüzünden (topraktan) yarattı ve sizi oranın imarında görevli (ve buna donanımlı) kıldı.[9] Öyle ise O'ndan bağışlanma dileyin; sonra da O'na tövbe edin. Şüphesiz Rabbim yakındır ve dualara cevap verendir.

62. Onlar şöyle dediler: "Ey Salih! Bundan önce sen, aramızda ümit beslenen bir kimseydin. Şimdi babalarımızın taptıklarına tapmamızı bize yasaklıyor musun? Şüphesiz, biz senin bizi çağırdığın şeyden derin bir şüphe içindeyiz."

63. Salih, dedi ki: "Ey kavmim! Söyleyin bakayım, eğer ben Rabbim tarafından apaçık bir delil üzerinde isem ve bana tarafından bir rahmet (peygamberlik) vermişse, O'na karşı geldiğim takdirde beni Allah'tan kim koruyabilir? Demek ki, zarara uğratmaktan başka bana katkınız olmaz."

64. "Ey kavmim! İşte size mucize olarak Allah'ın dişi bir devesi. Bırakın onu, Allah'ın arzında yayılıp otlasın. Ona kötülük dokundurmayın, yoksa sizi yakın bir azap yakalar."

65. Derken onu kestiler. Salih, dedi ki: "Yurdunuzda üç gün daha yaşayın. (Sonra helâk olacaksınız.) İşte bu, yalanlanamayacak bir tehdittir."

66. (Helâk) emrimiz geldiğinde Salih'i ve beraberindeki iman

---

8. *Hz. Salih'in peygamber olarak görevlendirildiği Semûd kavmi için A'râf, 7/73 ve Hicr, 15/80. ayetlerine ve dipnotlarına bakınız. Bu ayetten itibaren 68. ayete kadar, Salih peygamberin bu uğurda verdiği mücadeleden bir kesit yer almaktadır.*

9. *Bu âyet-i kerimede insanoğluna çok hayatî bir mesaj verilmektedir. Çünkü yeryüzü, Allah'ın insana bir emanetidir. Bu emanetin, Allah'ın yeryüzünde yarattığı tabii denge çerçevesinde korunması, geliştirilmesi ve imar edilmesi gerekir. Allah'ın yeryüzüne koyduğu tabii dengeye zarar verecek her türlü anlayış ve eylem de Kur'an'ın bu mesajına ters düşer. Çünkü insana verilen görev yeryüzünün imarıdır, tahribi değil.*

etmiş olanları tarafımızdan bir rahmetle helâktan ve o günün rezilliğinden kurtardık. Şüphesiz Rabbin mutlak güç sahibidir, hüküm ve hikmet sahibidir.

67. Zulmedenleri o korkunç uğultulu ses yakaladı da yurtlarında diz üstü çökekaldılar.

68. Sanki orada hiç yaşamamışlardı. Biliniz ki Semûd kavmi Rablerini inkâr etti. (Yine) biliniz ki Semûd kavmi Allah'ın rahmetinden uzaklaştı.

69. Andolsun, elçilerimiz (melekler), İbrahim'e müjde getirip "Selâm sana!" dediler. O, "Size de selâm" dedi ve kızartılmış bir buzağı getirmekte gecikmedi.

70. Ellerini yemeğe uzatmadıklarını görünce, onları yadırgadı ve onlardan dolayı içinde bir korku duydu. Dediler ki: "Korkma, çünkü biz Lût kavmine gönderildik."

71. İbrahim'in karısı ayakta idi. (Bu sözleri duyunca) güldü. Ona da İshak'ı müjdeledik; İshak'ın arkasından da (torunu) Yakûb'u.

72. Karısı, "Vay başıma gelenler! Ben bir kocakarı ve bu kocam da bir ihtiyar iken çocuk mu doğuracağım? Gerçekten bu, çok şaşılacak bir şey!" dedi.

73. Melekler, "Allah'ın emrine mi şaşıyorsun? Allah'ın rahmeti ve bereketi size olsun ey (peygamber ocağının) ev halkı! Şüphesiz O, övülmeye lâyıktır, şanı yücedir." dediler.

74. İbrahim'in korkusu gidip, kendisine müjde gelince Lût kavmi hakkında bizim (elçilerimiz)le tartışmaya başladı.

75. Çünkü İbrahim yumuşak huylu, çok içli ve Allah'a yönelen bir kimseydi.

76. Elçilerimiz, "Ey İbrahim bundan vazgeç! Çünkü Rabbinin emri kesin olarak gelmiştir. Şüphesiz onlara geri döndürülemeyecek bir azap gelecektir" dediler.

77. Elçilerimiz Lût'a gelince onların yüzünden üzüldü, göğsü daraldı ve "Bu çok zor bir gün" dedi.

78. Kavmi, (konuklarıyla çirkin ilişkide bulunmak üzere) ona doğru koşa koşa geldiler. Zaten onlar önceden de bu tür çirkin işleri yapıyorlardı. Lût, dedi ki: "Ey Kavmim! İşte kızlarım. Onlar(la nikâhlanmanız) sizin için daha temizdir.[10] Allah'a karşı gelmekten sakının ve konuklarıma karşı beni rezil etmeyin. İçinizde hiç aklı başında bir adam yok mu?"

79. Onlar, "İyi biliyorsun ki kızlarında bizim gözümüz yok. Sen bizim ne istediğimizi çok iyi biliyorsun" dediler.

80. (Lût da:) "Keşke size karşı (koyacak) bir gücüm olsaydı, ya da sağlam bir desteğe dayanabilseydim" dedi.

81. Konukları şöyle dedi: "Ey Lût! Biz Rabbinin elçileriyiz. Onlar sana asla ulaşamayacaklar. Geceleyin bir vakitte aileni al götür. İçinizden kimse ardına bakmasın. Ancak karın müstesna. (Onu bırak.) Çünkü onların (kavminin) başına gelecek olan azap, onun başına da gelecektir. Onların azabla buluşma zamanı sabahtır. Sabah yakın değil midir?!"

82. **82, 83.** (Azap) emrimiz gelince oranın altını üstüne getirdik. Üzerine de Rabbinin katında işaretlenmiş pişirilmiş balçıktan taşlar yağdırdık. Bunlar zalimlerden uzak değildir.

84. Medyen halkına da kardeşleri Şu'ayb'ı peygamber gönderdik. O, şöyle dedi: "Ey kavmim! Allah'a kulluk edin. Sizin O'ndan başka hiçbir ilâhınız yoktur. Ölçüyü ve tartıyı eksik yapmayın. Ben sizi bolluk içinde görüyorum. Ben sizin adınıza kuşatıcı bir günün azabından korkuyorum."

---

10. Bir peygamber, gönderildiği kavmin manevî babası sayılır. Bu itibarla gönderildiği toplumun kadınları o peygamberin manevî kızları mesabesindedir. Burada Lût Peygamber, kavmini içine düştükleri cinsel sapıklığı (erkeğin erkekle cinsel ilişkisi) terk edip meşru ve doğal ilişkiye dönmeleri ve kadınlarla nikâhlanmaları konusunda uyarmaktadır.

85. “Ey kavmim! Ölçüyü ve tartıyı adaletle tam yapın. İnsanların eşyalarını (mallarını ve haklarını) eksiltmeyin. Yeryüzünde bozgunculuk yaparak karışıklık çıkarmayın.”

86. “Eğer inanan kimselerseniz Allah’ın bıraktığı helâl kazanç sizin için daha hayırlıdır. Ben sizin başınızda bir bekçi değilim.”

87. Dediler ki: “Ey Şu’ayb! Babalarımızın taptığını, yahut mallarımız hakkında dilediğimizi yapmayı terk etmemizi sana namazın mı emrediyor. Oysa sen gerçekten yumuşak huylu ve aklı başında bir adamsın.”

88. Şu’ayb, şöyle dedi: “Ey kavmim! Söyleyin bakayım, ya ben Rabbimden gelen açık bir delil üzere isem ve katından bana güzel bir rızık vermişse!. Ben size yasakladığımı kendim yapmak istemiyorum. Ben sadece gücüm yettiğince (sizi) düzeltmek istiyorum. Başarım ancak Allah’ın yardımı iledir. Ben sadece O’na tevekkül ettim ve sadece O’na yöneliyorum.”

89. “Ey Kavmim! Bana karşı olan düşmanlığınız, Nûh kavminin, veya Hûd kavminin, yahut Salih kavminin başına gelenin benzeri gibi bir felaketi sakın sizin de başınıza getirmesin. (Ve unutmayın ki) Lût kavmi sizden uzak değildir.”

90. “Rabbinizden bağışlanma dileyin, sonra O’na tövbe edin. Şüphesiz Rabbim çok merhametlidir, çok sevendir.”

91. Dediler ki: “Ey Şu’ayb! Dediklerinin çoğunu anlamıyoruz. Hem biz seni aramızda zayıf görüyoruz. Eğer kabilen olmasaydı, seni taşa tutardık. Zaten sen bizce itibarlı biri değilsin.”

92. Şu’ayb, şöyle dedi: “Ey kavmim! Benim kabilem sizce Allah’tan daha itibarlı mı ki, O’na sırt çevirdiniz. Şüphesiz Rabbim sizin yaptıklarınızı kuşatmıştır.”

93. "Ey Kavmim! Elinizden geleni yapın. Şüphesiz ben de (elimden geleni) yapacağım. Rezil edici azabın kime geleceğini ve kimin yalancı olduğunu yakında bileceksiniz. Gözleyin. Şüphesiz ben de sizinle beraber gözlüyorum."

94. (Azap) emrimiz gelince, Şu'ayb'ı ve onunla birlikte iman edenleri, katımızdan bir rahmetle kurtardık. Zulmedenleri ise o korkunç (uğultulu) ses yakaladı da yurtlarında diz üstü çökekaldılar.

95. Sanki orada hiç yaşamamışlardı. Biliniz ki Semûd kavmi Allah'ın rahmetinden uzaklaştığı gibi Medyen halkı da uzaklaştı.

96, 97. Andolsun, biz Musa'yı mucizelerimizle ve (özellikle, üstünlüğü) apaçık (asanın yılana dönüştüğü) mucize ile Firavun'a ve onun ileri gelen adamlarına peygamber gönderdik de ileri gelenler Firavun'un emrine uydular. Hâlbuki Firavun'un emri doğru değildi.[11]

98. Firavun, kıyamet gününde kavminin önüne geçecek ve onları ateşe götürecektir. Ne kötü varış yeridir orası!

99. Onlar, hem bu dünyada, hem de kıyamet gününde lânete uğratıldılar. Ne kötü destektir onlara verilen destek!

100. (Ey Muhammed!) Bunlar o memleketlerin haberlerinden bazılarıdır. Onları sana anlatıyoruz. Onlardan ayakta duranlar da var, yıkılıp gidenler de.

101. Biz onlara zulmetmedik. Fakat onlar kendilerine zulmettiler. Rabbinin azap emri gelince, Allah'ı bırakıp da taptıkları ilâhları kendilerine hiçbir fayda sağlamadı. İlâhları onların

11. Musa (a.s) Firavun'a gidip Allah'ın ibadete layık tek ilah olduğu gerçeğini tebliğ edince, Firavun ve çevresindeki ileri gelenler onu yalanlamış ve kendisinin ilah olduğu fikrinde ısrar etmişti. Firavun bununla da kalmayıp halka kendi görüşüne uymalarını emretmişti. Halk da Allah'ın Musa (a.s) aracılığı ile gönderdiği Allah'a iman emrine değil, Firavun'un sapkın emrine uymuşlardı.

sadece ziyanlarını artırdı.

102. Zulme sapmış memleketlerin halkını yakaladığında, Rabbinin yakalaması işte böyledir! Şüphesiz O'nun yakalaması can yakıcı ve şiddetlidir.

103. Şüphesiz, ahiret azabından korkanlar için bunda bir ibret vardır. Bu, insanların (hesap ve ceza için) toplanacakları bir gündür. Bu, herkesin toplanıp bir araya geleceği bir gündür.[12]

104. Biz onu ancak belirli bir zamana kadar erteliyoruz.

105. O gün geldiği zaman Allah'ın izni olmadan hiçbir kimse konuşamaz. Onlardan mutsuz (cehennemlik) olanlar da vardır, mutlu (cennetlik) olanlar da.

106. Mutsuz olanlara gelince; cehennemdedirler. Onların orada şiddetli bir soluyuşları vardır.

107. Onlar, gökler ve yerler durdukça orada ebedî olarak kalacaklardır. Ancak Rabbinin dilemesi başka. Şüphesiz Rabbin istediğini yapandır.

108. Mutlu olanlara gelince, gökler ve yerler durdukça içinde ebedî kalmak üzere cennettedirler. Ancak Rabbinin dilemesi başka. Bu, onlara ardı kesilmez bir lütuf olarak verilmiştir.

109. (Ey Muhammed!) Şunların taptıkları şeylerin batıl olduğu konusunda şüpheye düşme. Onlar sadece, daha önce babalarının taptığı gibi tapıyorlar. Şüphesiz biz onlara (azaptan) paylarını eksiksiz olarak tastamam vereceğiz.

110. Andolsun, biz Mûsâ'ya Kitab'ı (Tevrat'ı) vermiştik de onun hakkında ayrılığa düşülmüştü.[13] Eğer daha önce Rabbinin

12 . *Âyetin son cümlesi, "Bu, her şeyin ortaya dökülüp görüleceği bir gündür" şeklinde de tercüme edilebilir.*

13. *Ayette, müşriklerin Allah'ın Resulünü ve Kur'an'ı yalanlamaları karşısında şu mesaj ile Hz. Peygambere destek veriliyor: Allah tarafından peygamber olarak görevlendirilip, tebliğ ettiği kitabın inkâr edildiği tek peygamber sen değilsin. Senden önce biz Musa'yı da peygamber olarak gönderdik. Ona verdiğimiz Tevrat da İsrail oğul-*

bir sözü geçmemiş olsaydı, elbette aralarında hüküm verilirdi. Onlar da (müşrikler de) o Kur'an hakkında derin bir şüphe içindedirler.

111. Şüphesiz Rabbin onların her birine, yaptıklarının karşılığını tastamam verecektir. Şüphesiz Rabbin onların yaptıklarından hakkıyla haberdardır.

112. Öyle ise emrolunduğun gibi dosdoğru ol. Beraberindeki tövbe edenler de dosdoğru olsunlar. Hak ve adalet ölçülerini aşmayın. Şüphesiz O, yaptıklarınızı hakkıyla görür.

113. Zulmedenlere meyletmeyin. Yoksa size de ateş dokunur. Sizin Allah'tan başka dostlarınız yoktur. Sonra size yardım da edilmez.

114. (Ey Muhammed!) Gündüzün iki tarafında ve gecenin gündüze yakın vakitlerinde namaz kıl. Çünkü iyilikler kötülükleri giderir. Bu, öğüt alanlar için bir öğüttür.[14]

115. Sabret! Çünkü, Allah iyi ve yararlı işleri en güzel şekilde yapanların mükâfatını zayi etmez.

116. Sizden önceki nesillerden aklı başında kimseler (insanları) yeryüzünde bozgunculuk yapmaktan alıkoysalardı ya! Ancak içlerinden kendilerini kurtardığımız pek az kimse bunu yapmıştı. Zulmedenler ise içinde şımartıldıkları refahın ardına düştüler ve günahkâr kimseler oldular.

117. Rabbin, halkları salih ve ıslah edici kimseler iken memleketleri zulmederek helâk etmez.

---

larının bir kısmınca yalanlanmış, bir kısmınca ise tasdik edilmişti. Senin yaşadığın bu zorlukların benzerlerini bütün peygamberler yaşamıştır. Ama onlar bu zorluklara karşı sabretmiş, tebliğ görevini yerine getirmişlerdir. Sen de onların yolunu tut.

14 . *Bu âyet, namaz vakitlerini göstermektedir. Gündüzün iki tarafından maksat, güneşin tepe noktasına gelmesinden önceki ve sonraki dilimleri demektir. Buna göre sabah namazı gündüzün bir tarafında, öğle ve ikindi namazları da öbür tarafında olmaktadır. Gecenin gündüze yakın vakitleri ise akşam ve yatsı vakitleridir.*

118. **118, 119.** Rabbin dileseydi, insanları (aynı inanca bağlı) tek bir ümmet yapardı. Fakat Rabbinin merhamet ettikleri müstesna, onlar ihtilafa devam edeceklerdir. Zaten onları bunun için yarattı. Rabbinin, "Andolsun ki cehennemi hem cinlerden, hem insanlardan (suçlularla) dolduracağım" sözü kesinleşti.[15]

120. (Ey Muhammed!) Peygamberlerin haberlerinden, kendileriyle senin kalbini pekiştirdiğimiz her bir haberi sana aktarıyoruz. Bunlarda, sana hak, mü'minlere de bir öğüt ve hatırlatma gelmiştir.

121. İman etmeyenlere de ki: "Elinizden geleni yapın, biz de yapacağız."

122. "Bekleyin, biz de bekleyeceğiz."

123. Göklerin ve yerin gaybını bilmek Allah'a mahsustur. Bütün işler O'na döndürülür. Öyle ise O'na kulluk et ve O'na tevekkül et. Rabbin yaptıklarınızdan habersiz değildir.

---

15. *Allah, peygamberler aracılığıyla insanlara doğruyu ve yanlışı gösterdikten sonra kendilerine verdiği hür iradenin bir gereği olarak onları tutacakları yolu seçmekte özgür bırakmış, mutlaka razı olduğu yolu seçmeye zorlamamıştır. Onlara yanlışı seçme hakkı tanımamış olsaydı, insanları tek ümmet yapmış olurdu. Böyle yapmayarak onları doğru veya eğriyi seçmekte serbest bırakmıştır. Aksi takdirde seçimlerinden dolayı sorumlu tutulmalarının bir anlamı olmazdı. Bunun sonucu olarak bazıları nefislerinin heva ve hevesine uyup yanlışları seçmişler ve böylece ihtilaflar ortaya çıkmıştır. İhtilaflar çıkmaya da devam edecektir. Âyet-i kerimede bu gerçek vurgulanmakta, Allah'ın gösterdiği yolu seçenlerin O'nun rahmetini elde etmiş olacakları belirtilmekte ve aslında bütün insanların özgür iradelerini kullanarak bu rahmeti elde etsinler diye yaratıldığı yahut da kendi seçimlerine göre hangi yolu tercih etmişlerse, o yola gitmek üzere yaratıldıkları ancak birçoklarının yanlışları tercih ederek Allah'ın rahmetinden uzak kaldığı, böyleleri için de cehennemin kaçınılmaz bir varış yeri olarak kararlaştırıldığı ifade edilmektedir. Ayrıca bakınız: İnsan sûresi, âyet, 3.*